

VUOSIKATSAUS 2022

Sisältö

<i>Vuosi 2022 lukuina.....</i>	<i>3</i>
<i>Strategia ja kärkitavoitteet 2022.....</i>	<i>4-5</i>
<i>Olenneisimmat tapahtumat 2022.....</i>	<i>4-5</i>

<i>Toimitusjohtajalta</i>	<i>6</i>
<i>Hallituksen puheenjohtajan tervehdys</i>	<i>7</i>

Ennaltaehkäisyllä ja vaikuttavalla hoidolla mielenterveyden häiriöiden vaikutus opiskelu- kykyyn vähenee	
<i>Toimintaympäristö ja palvelujen kysyntä</i>	<i>8</i>

Palvelut tuotetaan tehokkaasti	
<i>Palvelukanavat ja hoitopolut.....</i>	<i>10</i>

Avun saatavuus ja saavutettavuus paranevat saumattomilla lähi- ja etäpalveluilla	
<i>Palvelujen kehitys.....</i>	<i>14</i>

Hyvinvoivat ja motivoituneet työntekijät sekä hyvä työyhteisö	
<i>Panostusta uusiin ja nykyisiin työntekijöihin</i>	<i>18</i>

Yhteistyötä opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi	20
Aktiivista vuorovaikutusta luottamuksen vahvistamiseksi.....	21

Vuosi 2022 lukuina

283 000

opiskelijaa YTHS:n
palveluiden piirissä

818 000

käyntitapahtumaa

Opiskelijakohtainen
kustannus

300 €

Henkilöstöä

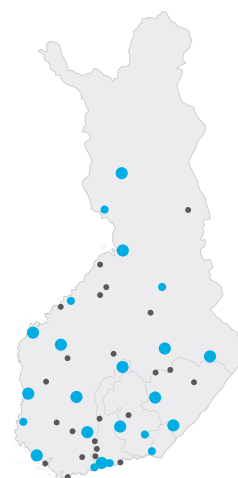

984

70%

palvelusta
etäkanavissa

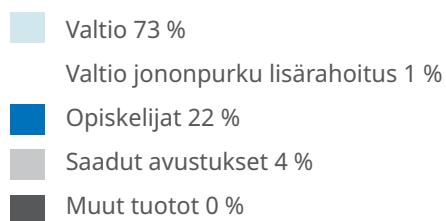
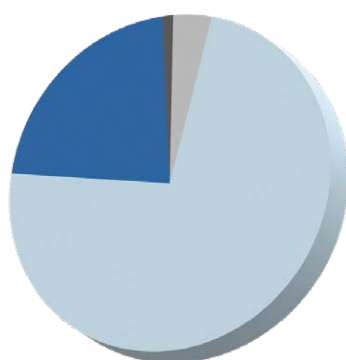
Lähipalvelut

45

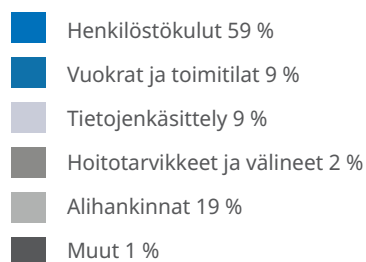
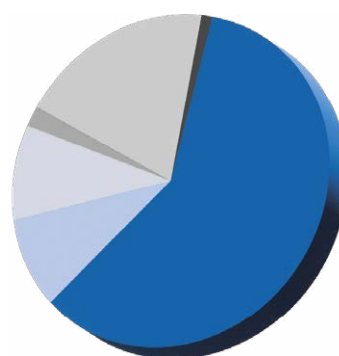
paikkakunnalla,
omia palvelupisteitä

23 kpl

RAHOITUS 2022 (85,9 milj. €).

KULUT 2022 (84,9 milj. €).

Strategia ja kärkitavoitteet 2022

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) perustehtävänä on tehdä työtä opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn hyväksi. Tavoitteemme on tuottaa laadukasta opiskeluterveydenhuoltoa helposti ja nopeasti. YTHS:n toimintaa ohjaavat arvot *yhdenvertainen, rohkea ja välittävä*.

YTHS:n palvelujen piiriin kuului vuoden 2022 aikana keskimäärin hieman yli 282 000 opiskelijaa. Heistä opiskeli yliopistossa 44 prosenttia ja ammattikorkeakouluissa 56 prosenttia. Opiskelijoista noin kaksi kolmasosaa käytti YTHS:n terveyden- ja sairaanhoidon palveluita.

YTHS:n hallitus päivitti loppuvuonna 2021 säätiön strategiaa vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin. Strategisissa valinnoissa hallitus nosti positiivisen asiakaskokemuksen rinnalle aktiivisen sidosryhmäyhteistyön ja kirjasi tähän liittyväksi tavoitteeksi luottamuksen vahvistamisen. Lisäksi opiskelijoiden hyvinvointi ja opiskelukyky tuotiin vahvemmin esiin sekä valinnoissa että niihin liittyvissä tavoitteissa.

YTHS:n neljään strategiseen valintaan liittyi kaikkiaan 11 määriteltyä tavoitetta. Näistä säätiön hallitus vahvisti neljä kärkitavoitetta vuodelle 2022:

- Ennaltaehkäisyllä ja vaikuttavalla hoidolla mielenterveyden häiriöiden vaikutus opiskelukykyyneen vähenee.
- Avun saatavuus ja saavutettavuus paranevat saumattomilla lähi- ja etäpalveluilla.
- Hyvinvoivat ja motivoituneet työntekijät sekä hyvä työyhteisö.
- Palvelut tuotetaan tehokkaasti.

Olennaisimmat tapahtumat 2022

TAMMIKUU

Otimme puhelinasioinnissamme käyttöön uuden takaisinsoittopalvelun.

HELMIKUU

Laajensimme suunterveyden Joustava-mallin käyttöä Töölöön ja myöhemmin muille isoimmille paikkakunnille.

MAALISKUU

Tuimme pandemian jälkeen etäopinnoista kampuksille palaavia opiskelijoita.

HUHTIKUU

Laajensimme **SelfChatin** palveluita ja palveluaikoja.

TOUKOKUU

Tarjosimme **mielenterveyden ensiapukoulutukset** keinoksi vahvistaa opiskelijoiden mielenterveystaitoja.

KESÄKUU

Valmistelimme syyslukukaudelle **StressLess-ryhmävalmennuksia** stressin, hankalien ajatusten ja tunteiden kanssa kamppaileville.

HEINÄKUU

Asiointi- ja etäpalvelumme sekä suurimmat **YTHS:n palvelupisteet** palvelivat läpi kesän.

ELOKUU

Ihon terveyttä hoidetaan jatkossa terveydenhoitajien ja opiskeluterveydenhuollon lääkäreiden vastaanotoilla.

SYYSKUU

Saimme lisärahoituksen mielen-terveyspalvelujen jonon purkuun: toteutimme sen avulla 6500 potilaskäyntiä.

LOKAKUU

Laajensimme edelleen **mielen hyvinvoinnin etäpalveluja**: ryhmävalmennuksia, video-oppitunteja ja verkkovalmennuksia.

MARRASKUU

Lisäsimme **Self-asointi-palveluun** uusia asiointilomakkeita, joiden avulla asiakkaan asiointipolku palveluissamme nopeutuu.

JOULUKUU

Ylitimme **YTHS ravitsemuksen** 7000 käyttäjän rajan.

Pandemian jälkimainingeissa

Muutokset hioutuvat valmiiksi vasta käytännön työssä saatujen kokemusten ja oppien kautta. Voimme YTHS:ssä arvioida vasta nyt, reilun kahden vuoden kokemuksella, miten hyvin laajentumisessa suunnittelemamme palvelumalli ja palveluverkko toimivat.

Vuonna 2023 teemme tarvittavia korjauksia sekä palvelumalliin että -verkkoon. Samaan aikaan haemme toimintaamme muutoksen jälkeistä tasapainoa ja vakautta. Vaikka kehitys on jatkuvaa ja pieniä muutoksia tarvitaan joka vuosi, oma työ on välillä myös otettava hallintaan.

Rakensimme uuden YTHS:n pandemian keskellä. Koronapandemia on vaikuttanut toimintaamme ennakoimattomasti ja hetkellisesti jopa palvelujen laajentumista suuremmin. Sen kesto ja vaikutus korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointiin sekä mielenterveyspalvelujen kysyntään ovat ruuhkautaneet YTHS:n palveluita. Ruuhkautumisen seurauksena asiakkaat ovat olleet osin tyytymättömiä palvelujemme saatavuuteen.

Pandemian varjossa kävi yhä selvemmäksi tarve matalan kynnyksen palveluille, terveyden edistämiseksi ja opiskeluyhteisötyölle. Tuotamme opiskelijoille työkaluja ja toimintatapoja opiskelukyvyn ja terveyden ylläpitämiseksi. Ohjaamme korkeakouluja kehittämään toimintatapojaan terveyden ja opiskelukyvyn näkökulmista. Näillä toimilla voimme vaikuttaa positiivisesti juuri nyt opiskelevien tulevaisuuteen. Tähän meillä on poikkeuksellinen verkosto, asiantuntemus ja ammattitaito.

Haluamme vahvistaa onnistumisia. Valtakunnalliset digitaaliset palvelumme ja niiden kasvattaminen ovat osoittautuneet oikeaksi strategiseksi valinnaksi. Ne ovat turvanneet palvelujen saatavuutta ja madaltaneet opiskelijoiden kynnystä tulla palveluihimme. Vuonna 2022 digipalveluissa hoidettiin 70 prosenttia asiakaskontakteista.

Edellä kuvatun tasapainoilun keskellä toimintaympäristöstämme nousee suunnitellun toiminnan väliin tulevia tekijöitä, joihin joudumme vastaamaan nopeasti. Esimerkiksi EU:n sosiaaliturva-asetuksen

kansallinen tulkinta muuttui siten, että myös korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto kuuluu asetuksen soveltamisalaan vuoden 2023 alusta. YTHS:n palvelujen piiriin tulee siis opiskelijoita EU- tai ETA-maista, Sveitsistä tai Britannian, joiden palveluista laskutetaan erikseen. Viime vuonna suunnittelimme toimintamallin, jotta osaamme asiakaskohtaamisissa käsitellä tämän asiakasjoukon tiedot oikein kaikissa vaiheissa.

Muutosten mainingeissa YTHS:n kurssin on pysyttävä selkeänä. Laajentumisen jälkeensä meidän on pysyttävä yhtenäisenä ja samaan tavoitteeseen pyrkivänä työyhteisönä. Kirkastamme parhaillaan YTHS:n organisaatiokulttuuria ja varmistamme, että kaikki organisaatiomme jäsenet tuntevat perustehtävämme, strategiaamme ja toimintaperiaatteen.

Näiden aaltojen keskellä pärjäämme, kun teemme yhteistyötä paitsi koko henkilöstön kesken, myös korkeakoulujen ja opiskelijoiden kanssa. Tarvitsemme kaikki toisiamme, kun teemme yhteistyötä opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn hyväksi.

Katariina Poskiparta
Toimitusjohtaja

Kuva: Milla von Konow

Palveluita kivijalassa ja verkossa osaavien ammattilaisten voimin

Työ opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn hyväksi – se on YTHS:n päätehtävä. Ihmisen mieli on ollut poikkeuksellisen kovilla näinä epävarmoina aikoina. Tämä on näkynyt erityisesti elämää janoavilla itsenäistyvillä opiskelijoilla. Opiskelijoiden mielenterveyspalveluiden kysyntä on kolminkertaistunut muutaman vuoden sisällä. Palveluissa on ollut ruuhkaa, vaikka resursseja ja uusia matalan kynnyksen palveluita on lisätty. Mielenterveyttä ei hoideta kertakäynnillä. Tarvitaan enemmän resursseja kuin muiden palvelujen tuotannossa.

Valtiolta saadulla lisärahoituksella olemme ohjanneet opiskelijoita lyhytterapiaan, vahvistaneet nopeaa hoitoon pääsyä digiklinikan avulla ja laajentaneet hoitohenkilöstön osaamista. Mielenterveyspalveluja on lisätty myös ostopalveluilla. Pandemian aikana myönnettyä valtion lisärahoitusta ei ole saatu valitettavasti pysyväksi osaksi YTHS:n rahoitusta. Tarvetta rahoituksen vahvistamiselle on, koska mielenterveyspalvelujen kysyntä on pysynyt edelleen korkeana.

Osaavat ja työhönsä sitoutuneet terveydenhuollon ammattilaiset ovat kaiken perusta. Työvoiman saatavuus on tunnetusti terveydenhuoltoalalla kasvava ongelma. Terveydenhuoltoalan ammattilaisten määrä työmarkkinoilla vähenee, ja samaan aikaan terveystalouden kokonaiskysyntä kasvaa. Tämä näkyy ja tuntuu myös YTHS:n arjessa.

Olemme vahvistaneet asemaamme houkuttelevana työnantajana. Tarjoamme työtä, joka on merkityksellistä, monipuolista ja joustavaa. Vuoden 2021 alussa tapahtunut palvelujen laajentuminen lähes tuplasi henkilökunnan määrän. Rekrytoinnit onnistuivat odotettua paremmin. Tällä hetkellä on vaikeaa rekrytoida yleislääkäreitä, erikoishammaslääkäreitä ja hammashoitajia. Uutena rekrytointikeinona on aloitettu oppisopimuskoulutus hammashoidossa.

Meillä on ainutlaatuista opiskeluterveyden osaamista, jota on kertynyt vuosien työn, tutkimuksen ja datan myötä. Me emme voi hoitaa tätä tärkeää tehtävää yksin, vaan tarvitsemme laajat päätäjien

ja viranomaisten verkostot sekä monipuoliset yhteistyön muodot korkeakoulu yhteisöissä ja opiskelijajärjestöissä.

Syksyllä 2022 toteutetun sidosryhmätutkimuksen mukaan mielikuva YTHS:stä on myönteinen, ja erityinen tehtävä korkeakouluopiskelijoiden opiskelukyvyn ylläpitämisessä tunnustetaan laajalti. Moni vastaaja janoi lisää yhteistyötä säätiön kanssa. Sidosryhmäyhteistyötä tullaankin tehostamaan uusien muotojen ja aktiviteettien.

Korkeakouluopiskelijoiden perusterveydenhuollon palvelut on turvattava saavutettavasti ja hoitotakuun mukaisesti. Haluamme olla tavoitettavissa niin verkossa kuin kivijalassakin – siellä, missä se asiakkaan näkökulmasta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista. Palvelukanavien balanssi on yksi keino, jolla ratkaisemme palvelujen saatavuuden ja riittävyyden.

Tuomo Yli-Huttula
Hallituksen puheenjohtaja

Toimintaympäristö ja palvelujen kysyntä

Vuosi 2022 oli meille YTHS:ssä toinen palvelujen laajentumisen jälkeinen toimintavuosi, ja tavoitteena oli keskittyä harmonisoimaan luotua palvelumallia, palveluverkon toimivuutta ja palvelukäytännöitä. Vuosi 2022 jatkui kuitenkin intensiivisenä palvelujen korkeasta kysynnästä johtuen. Erityisesti mielenterveyspalveluiden kysyntä jatkui korkeana.

Pidimme kiinni hoitotakuun mukaisesta palvelujen tuottamisesta. Vuoden 2022 aikana hoitoon pääsi suunterveyden palveluissa kuuden kuukauden sisällä hoidontarpeen arvioinnista. Yleis- ja mielenterveyspalveluissa hoitoon pääsi kolmen kuukauden sisällä hoidontarpeen arvioinnista. Hoitotakuu ylittyi vain yksittäistapauksissa, ja näiden syyt on selvitetty. Hoitoon pääsy saattoi siirtyä hoitohenkilöstön äkillisistä poissaoloista johtuen tai siksi, että tarjotut ajat eivät sopineet opiskelijalle. Keskimääräinen aika hoitoon pääsyyn yleislääkärille oli 30 vuorokautta ja terveydenhoitajalle 15 vuorokautta. Hoitoon pääsyn ajat vaihtelevat. Kun opiskelija ottaa ottaa meihin yhteyttä YTHS:n puhelinpalvelun tai Self-verkkopalvelun kautta, hoidontarpeenarviointi arvioi asian kiireellisuuden ja ohjaa opiskelijan sen mukaisesti eteenpäin palveluissamme.

Hoitotakuulain mukaisesti ensimmäisen yhteydenoton eli yhteydensaannin YTHS:n palveluihin tulee toteutua saman arkipäivän kuluessa ja hoidontarpeen arvioinnin kolmen arkipäivän kuluessa. Vuoden 2022 aikana YTHS:n palvelunumeroon tuli 301 000 soittoa ja SelfChatiin 29 500 yhteydenottoa. Self-asiointilomakkeella saimme 23 400 opiskelijoiden yhteydenottoa. Yhteydenotoista 85 prosenttia toteutui puhelimella. Takaisinsoiton keskimääräinen vasteaika oli yleis- ja mielenterveyspalveluissa 103 minuuttia ja suunterveydessä 199 minuuttia. Soitimme siis takaisin opiskelijalle noin 2 tuntia 15 minuuttia opiskelijan yhteydenoton jälkeen, ja opiskelija on saanut ennakkoon tiedon arvioidusta takaisinsoittoajasta.

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden mukaantulo opiskelijaterveydenhuollon palvelujen piiriin oli laaja muutos. Pystyimme vuonna 2022 hyödyntämään edellisvuotena keräämäämme dataa palvelujen käytöstä ja saatavuudesta. Hioimme edelleen johtamista, organisaatiota ja palveluprosesseja, jotka oli rakennettu palvelemaan kaksinkertaistunutta asiakaskuntaa. Investoimme vuonna 2022 mielenterveyshuollon palvelutuotannon toiminnanohjausjärjestelmään saadaksemme välineen prosessien johtamiseen.

Vuosi 2022 jatkui intensiivisenä palvelujen korkeasta kysynnästä johtuen.

Lisäpalveluiden tarve koronan aiheuttamien haittojen korjaamiseksi ja opiskelijoiden opiskelukyvyn ja hyvinvoinnin tukemiseksi jatkui vuoden 2022 aikana. Hyvinvointivajeen korjaamiseksi on tarjottu vuodesta 2021 alkaen myös hoidollisia matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita. Lisäksi tarjosimme opiskelijoille tukea kampusopintoihin palaamiseen, kun pitkään jatku-neista etäopinnoista siirryttiin takaisin lähiopetukseen.

Talouden osalta toimintaamme toivat haastetta opiskelijamäärän ja palvelukysynnän muutokset. YTHS:n talousarvio pohjautuu ennalta arvioituun opiskelijamäärään. Tieto toteutuneista opiskelijamääristä vahvistuu vasta myöhemmin, ja siksi YTHS:n asiakasmäärä oli vuoden 2022 aikana ennakoitua suurempi. Kun samaan aikaan palvelukysyntä säilyi korkealla tasolla, niin palvelut tuotettiin niukemmalla budjetilla opiskelijaa kohden kuin mihin oli varauduttu.

YTHS:n toimintaan vaikuttivat myös hyvinvointialueiden aloitukseen liittyvät valmistelut sekä vuonna 2023 porrastetusti voimaan tulevaan hoitotakuulainsäädännön kiristymiseen varautuminen. Globaalilla tasolla YTHS:n palveluihin ja talouteen heijastui myös Ukrainan sodan alkaminen. YTHS osoitti tukeaan Ukrainan sodasta kärsiville ja tarjosi opiskelijoille apua sodan aiheuttaman stressin käsittelyyn.

Sosiaali- ja terveydenhoitoalan henkilöstön työvoimapula ja henkilöstön saatavuusongelmat vaikuttivat myös YTHS:n toimintaan. Vuoden 2022 aikana YTHS:ssä vaihtui 160 työntekijää.

Lisärahoituksella 6 500 mielenterveyspalvelujen asiakaskäyntiä

Vuoden 2022 alussa mielenterveyspalvelujen kysyntä oli koronan jäljiltä edelleen korkealla tasolla. Ennakoimme, että palvelujen kysynnän jatkuessa tällä tasolla YTHS:n rahoitus vuodelle 2022 ei riittäisi kattamaan palvelujen kysyntää. Haimme huhtikuussa 2022 Kelalta rahoitusta jononpurkua varten. Saimme lisärahoituksesta myönteisen päätöksen syyskuussa. YTHS:lle myönnettiin 2,4 miljoonaa euroa lisärahoitusta, josta ehdimme käyttää loppuvuoden aikana runsaat 900 000 euroa.

Lähdimme purkamaan palvelujen ruuhkautumista kolmella erilaisella ratkaisulla. Kilpailutimme mielenterveyspalvelujen tuottamiseen kumppaniyrityksiä. Normaalistikin YTHS:n palveluihin kuuluvia psykiatristen sairaanhoitajien alkukartoituksia ja mahdollista jatkohoitoa, psykologin lyhytterapiaa ja psykiatrin arviokäyntejä ostettiin ja toteutettiin alihankintapalveluina. Ne tuottivat yhteensä runsaat 4000 asiakaskäyntiä. Asiakkaan asiointi ja hoitopolku toteutettiin normaaliin tapaan.

YTHS palkkasi vuokratyövoimaa lähinnä yleislääkärien mielenterveyspotilaiden arviointiin. Se tuotti yhteensä 1000 asiakaskäyntiä. Lisäksi YTHS:n oma henkilöstö teki vapaaehtoista jononpurkutyötä. Mahdollisuutta tarjottiin kaikille säätiön mielenterveyspalveluihin osallistuville ammattiryhmille. Yhteensä 69 YTHS:n työntekijää osallistui jononpurkuun. He hoitivat runsaat 900 asiakasta.

Palvelukanavat ja hoitopolut

Digitaaliset palvelut ovat vakiintuneet merkittäväksi osaksi YTHS:n asiointikanavia.

Opiskelijat ovat käyttäneet chat-kanavaa enenevässä määrin ja chatin suosion myötä sen aukioloaika ja laajennettiin vuonna 2022. Chatin palveluajan pidentäminen on madaltanut kynnystä asioida YTHS:ssä.

Kun asiakas saa yhteyden YTHS:ään, terveydenhuollon ammattilainen kartoittaa opiskelijan tilanteen, arvioi hoidontarpeen ja hoidon kiireellisyyden sekä antaa itsehoito-ohjeita. YTHS:llä tämä tapahtuu takaisinsoiton yhteydessä tai SelfChatissä.

Palvelujen laajennuttua vuoden 2021 alusta olemme toimineet viidellä maantieteellisellä palvelualueella sekä valtakunnallisesti toimivassa digipalvelujen yksikössä. YTHS:llä on 23 omaa palvelupistettä ja näiden lisäksi 39 yhteistyökumppanin palvelupistettä, jotka tuottavat YTHS:n opiskelijaterveydenhuollon palvelut alueen korkeakoulun opiskelijoille.

YTHS:n omia yleis- ja mielenterveyden palveluita tarjoavia palvelupisteitä on paikkakunnilla, joissa opiskelee vähintään 2000 korkeakouluopiskelijaa. Suunterveyden oma palvelupiste on paikkakunnilla, joissa asiakaspohja on vähintään 4000 opiskelijaa. Alihankintana palvelut tuotetaan 5 prosentille korkeakouluopiskelijoista. Hankimme alihankintana myös laboratorio- ja kuvantamispalvelut.

Digitaaliset palvelut ovat vakiintuneet kiinteäksi ja merkittäväksi osaksi YTHS:n asiointikanavia. Etäasiointina hoituu 70 prosenttia yleis- ja mielenterveyden palveluista. Palvelujen laajentumisen jälkeen asiakkaan ensikontaktointi on tapahtunut puhelinpalvelun tai SelfChatin kautta Selfverkkopalvelussa. Hoidontarpeenarvointiin tuli vuoden 2022 aikana noin 354 000 yhteydenottoa.

Hoidontarpeenarvointia helpottaa, jos asiakas on täyttänyt ennakkoon lomakkeen ja antanut tietoja terveydestään arviointia varten. Self-lomake voi soittamisen tai chatin sijaan olla asiakkaan ensimmäinen kontaktointitapa YTHS:n suuntaan. Opiskelija täyttää lomakkeen Self-asiointipalvelussa, jota pääsevät käyttämään kaikki YTHS:n palveluihin oikeutetut opiskelijat.

Pyrimme lisäämään vuoden 2022 aikana Self-lomakkeiden käyttöä hoitopolun alussa niin, että opiskelijan asiointi lähtisi käyntiin aiempaa nopeammin eikä ruuhkaa syntyisi kontaktointivaiheessa. Hoidontarpeenarvioinnissa oli tunnistettu yleisimpiä yhteydenoton aiheita ja asiointiin aiheita, joihin esitietojen antaminen helpottaa hoidontarpeenarvionnin työtä. Opiskelijoiden käytössä on arviointiin liittyviä lomakkeita sekä muun muassa raskaudenehkäisyn ja matkailuterveyden palvelulomakkeita. Uutena osiona Selfistä löytyy myös videokirjasto, jossa käsitellään laajasti mielen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä, masennusta, unta ja päihteiden käyttöä.

Vuonna 2022 uudistimme takaisinsoittojärjestelmän ja järjestimme henkilöstölle koulutusta puhelinpalveluun. Kehittämistyön myötä hoidontarpeenarvointi pystyi hoitamaan aiempaa enemmän

PALVELUKANAVAT

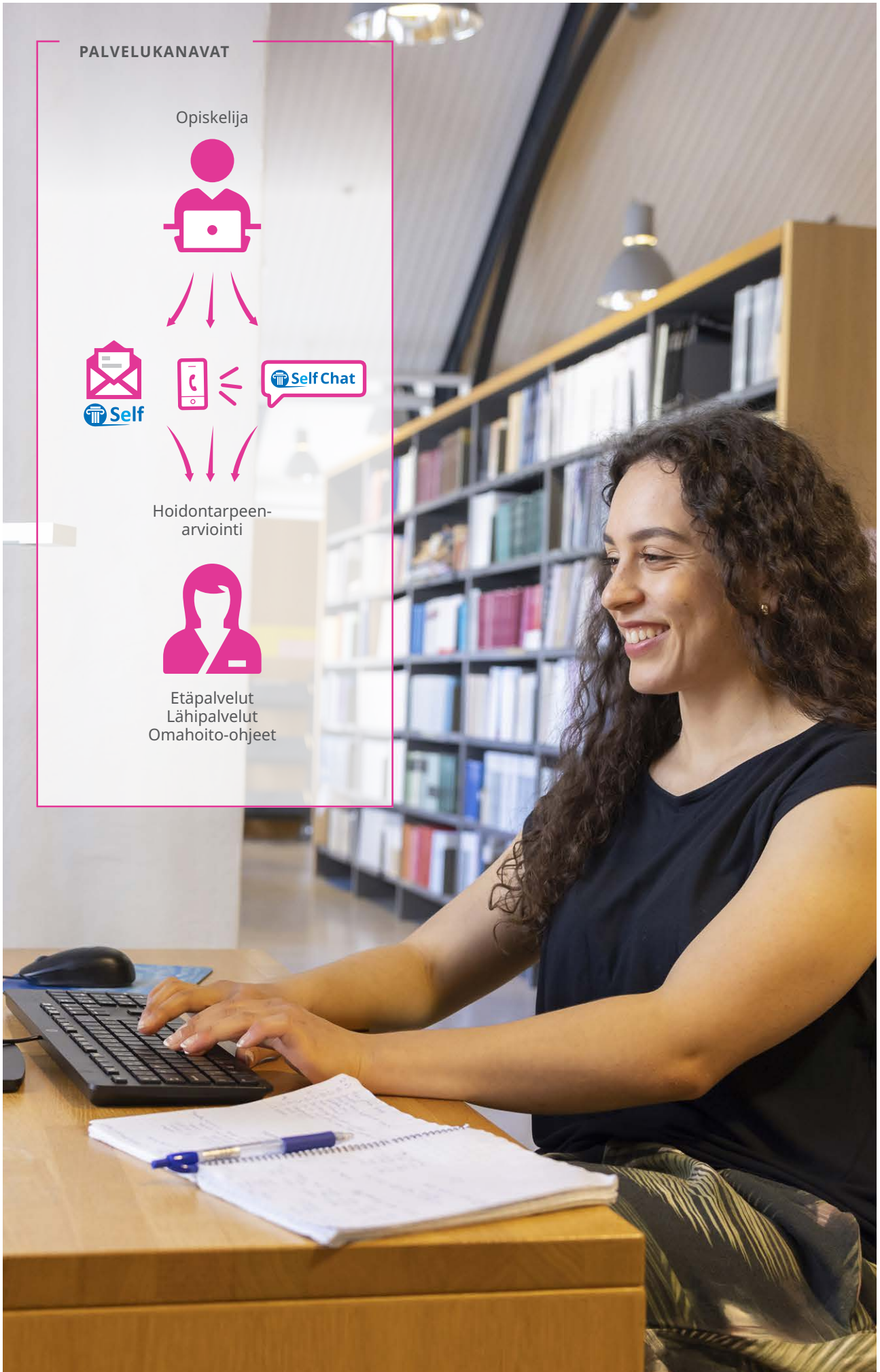
Opiskelija

Hoidontarpeen-
arviointi

Etäpalvelut
Lähipalvelut
Omahoito-ohjeet

puheluita ja työssä muodostui vähemmän hukka-aikaa. Uusi takaisinsoittojärjestelmä auttoi tavoittamaan opiskelijoita jo ensimmäisellä takaisinsoittokerralla.

YTHS:n palvelumallissa hoito alkoi yleis- ja mielen-terveyden palveluissa yleensä opiskelijan oman tiimin yhteydenotolla, jonka aikana tehtiin hoitosuunnitelma ja käynnistettiin sen mukaiset toimenpiteet. Kukaan vastuutiimi huolehti omasta korkeakoulustaan tai sen osasta. Vastuutiimiin kuului yleislääkäri, terveydenhoitaja, mielenterveystyötä tekevä sairaanhoitaja tai terveydenhoitaja ja fysioterapeutti.

Vuoden 2022 aikana kehitimme vastuutiimien toimintaa niin, että psykologien, psykiatrien ja vastuu-

tiimien välinen yhteistyö muuttui jatkuvaksi ja ko-koaikaiseksi. Eri ammattiryhmien välistä yhteistyötä lisättiin myös säännöllisillä kokouskäytännöillä.

Hoitotakuulain mukaisen palvelun toteutumisen seurannan lisäksi asetimme vuodelle 2022 muita palveluihin pääsyä mittaavia tavoitteita. Seuraamme, kuinka suurella osalla asiakkaista hoito on alkanut 1-7 päivän kuluessa hoidontarpeen arvioinnista. Vuoden 2022 aikana hoidontarpeenarvioinnin jälkeen yleis- ja mielen-terveyden palveluissa hoitoon pääsi 1-7 päivän kuluessa 92 prosenttia asiakkaista ja suunterveyden palveluissa 1-30 päivän kuluessa 54 prosenttia asiakkaista.

Selkeä palvelutarjonta helpottaa asiakkaiden palveluihin pääsemistä, ohjaa heitä oikeisiin palve-

Kerralla
kuntoon tulee
lähes 50 prosenttia
asiakkaista.

lukanaviin ja varmistaa hoidon jatkuvuuden. Valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat ja ohjausjärjestelmät sekä eri toimijoiden välinen selkeä työnjako edistävät resurssien tehokasta käyttöä.

Vuoden 2022 aikana palvelukanavia ja asiointipolkuja kehitettiin muun muassa kuvaamalla mielen-terveyshäiriöiden palveluprosessi ja päivittämällä purennan toimintahäiriöiden hoitoprosessi. Koulutimme myös hoitohenkilöstöä hoitokäytäntöjen mukaiseen työskentelyyn.

Suun terveys kerralla kuntoon

YTHS:n suunterveydenhoidossa on perinteisen vastaanottotoiminnan rinnalla käytössä niin sanottu Joustava-malli. Sen tavoitteena on, että asiakas saa yhden käynnin aikana hoidettua asiointin syyn ja suun terveyden kuntoon. Yhdellä hoitokäynnillä voidaan tehdä sekä suun terveystarkastuksia että korjaavaa ja ylläpitävää hoitoa.

Vuonna 2022 malli otettiin käyttöön Töölön, Jyväskylän, Oulun, Turun ja Tampereen Hervannan palvelupisteissä. Moniammatilliseen tiimiin kuuluu hammaslääkäreitä, hammashoitajia, suuhygienistejä sekä toimintaa koordinoiva ”kappellimestari”. Tämän tehtävänä on kutsua potilaat oikeaan aikaan vastaanotolle ja ohjata järjestelmän avulla hoitovuoroja.

Kokemukset Joustava-mallista ovat olleet positiivisia, ja asiakkailta ja henkilöstöltä on saatu hyviä ajatuksia mallin kehittämiseksi edelleen. Joustava-mallissa hoidetaan YTHS:llä tällä hetkellä useita satoja opiskelijoita kuukausittain, ja näistä kerralla kuntoon tulee lähes 50 prosenttia.

Palvelujen kysyntä ja kehitys

Yleis- ja mielenterveyden palveluissa oli vuoden 2022 aikana 648 000 käyntiä 121 600 opiskelijalla. Suunterveyden palveluissa asioi puolestaan 72 500 opiskelijaa 169 500 käyntikerralla. Yleis- ja mielenterveyden palveluissa yhteydenotoista 54 prosenttia tuli ammattikorkeakouluopiskelijoilta ja suunterveyden palveluissa 50 prosenttia, ja vastaavasti yliopisto-opiskelijoilta 46 ja 50 prosenttia. Käyntimäärät ovat kasvaneet hieman ja palveluita käytti useampi opiskelija kuin vuonna 2021.

YTHS:n palveluvalikoiman määrittelee suurelta osin laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (695/2019) ja sosiaali- ja terveysministeriön julkaisema Opiskeluterveydenhuollon opas. YTHS:n palvelut tuotetaan yhtenäisesti kaikkialla Suomessa.

Toteutamme terveydenhoitopalveluita terveyden ja hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyn seuraamiseksi ja edistämiseksi. Aloittava opiskelija saa kutsun TerveysStartti-kyselyyn terveystarkastusta varten. Teemme opiskeluun liittyviä tutkimuksia, todistuksia ja lausuntoja sekä teemme rokottamista. Tarjoamme matkailuneuvontaa, perhesuunnittelua, psykologisia perustutkimuksia ja suunterveyden ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Sairaanhoitopalveluista YTHS:n tehtävänä on perusterveydenhuollon tasoinen hoidontarpeen arviointi ja kiireetön hoito, myös suunterveyden palveluissa. Hoidontarpeen arviointi on tarpeellisen hoidon järjestämistä, ja hoitaja ottaa huomioon opiskelijan mielipiteen hoidosta.

Vuonna 2022 YTHS anoi Kelalta lisärahoitusta mielenterveyspalveluiden jonon purkuun. Hyödynsimme rahoitusta ja purimme jonoja käyttämällä kilpailutettuja alihankinnan ostopalveluja, käyt-

tämällä vuokratyövoimaa, oman henkilöstön jononpurkutyöllä sekä palkkaamalla loppuvuodeksi 2022 uusia työntekijöitä. Rahoituksesta pystyttiin käyttämään loppuvuoden aikana 939 000 euroa, ja sen avulla toteutettiin yhteensä noin 6 500 potilas-käyntiä.

Huolehdimme sairauksien diagnostiikkaan liittyvät laboratorio- ja kuvantamispalvelut yhteistyökumpaneiden tuottamana. Joitakin suun kuvantamistutkimuksia tehdään suun terveyden vastaanotolla ilman lähetettä. Palveluihimme kuuluvat myös ravitsemusterapia, fysioterapia ja puheterapia. Resurssioimme ravitsemusterapiaan lisää vuoden 2022 aikana ja markkinoimme uuden YTHS Ravitsemus-sovelluksen käyttöä.

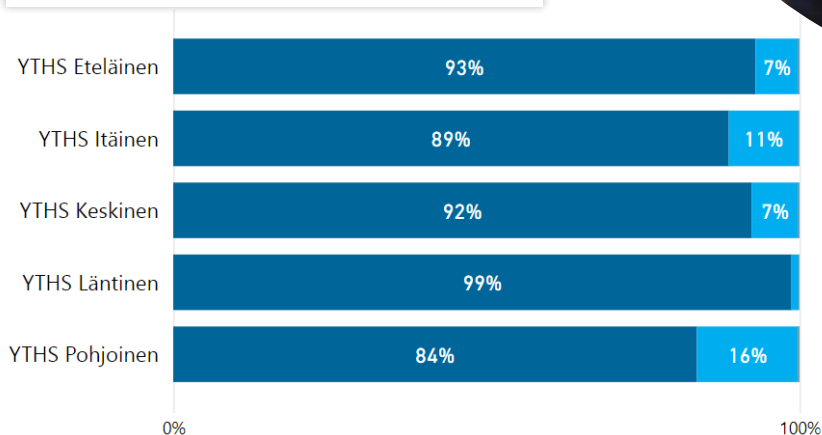
Sovelluksessa on opiskelukyvyn tueksi sisältöä ravitsemuksen ja arjessa jaksamisen teemoista, valmennusohjelmia, viikoittaisia vinkkejä, artikkeleita ja podcasteja sekä omaa syömistä havainnollistava kuvallinen ruokapäiväkirja. Sisällöt ovat saatavilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Palvelulla oli vuoden 2022 lopussa noin 7 000 käyttäjää. Muita digitaalisen terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn edistämisen materiaaleja on tuotettu opiskelijoiden saataville STM:n myöntämällä valtionavustuksella toteutetussa toiminnassa.

Vuoden 2022 loppuun asti tuotimme lisäpalveluja koronan aiheuttamien haittojen lieventämiseen, korkeakouluopiskelijoiden opiskelukyvyn tukemiseen ja hyvinvoinnin varmistamiseen. Näitä lisäpalveluja olivat ostopalveluna toteutettu lyhytterapia, aivojen tasavirtastimulaation pilotointi usealla paikkakunnalla, hoidollisten ryhmien lisääminen ja SelfChatin hoidollinen linja kesään 2022 saakka. Näiden palvelujen tuotanto rahoitettiin YTHS:lle myönnetyllä 5 miljoonan euron valtionavustuksella.

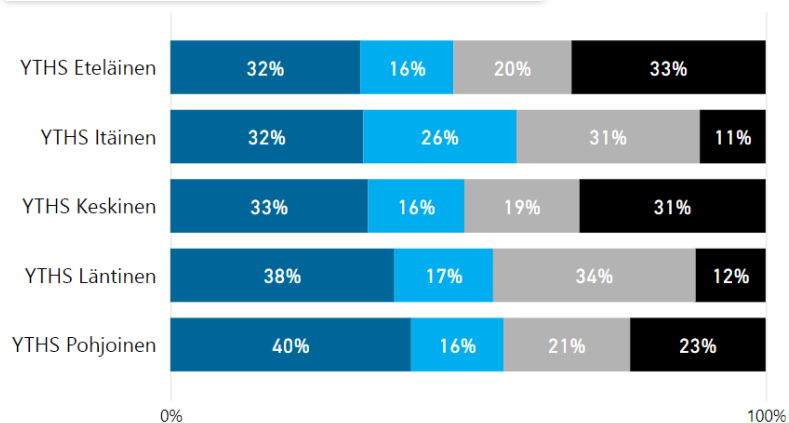
Toteutamme
terveydenhoitopalveluita
yksilöllisen terveyden ja
hyvinvoinnin sekä opiskelu-
kyvyn seuraamiseksi
ja edistämiseksi.

HOIDON ALKAMINEN YLEIS- JA MIELENTERVEYDEN PALVELUISSA 2022

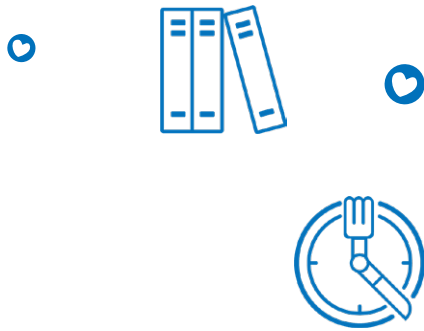

HOIDON ALKAMINEN SUUNTERVEYDEN PALVELUISSA 2022

- **Tummansininen palkki**
kertoo hoidon käynnistymisestä
1-7 päivän kuluessa.
- **Vaaleansininen palkki**
kertoo hoidon käynnistymisestä
8-30 päivän kuluessa.
- **Harmaa palkki**
kertoo hoidon käynnistymisestä
31-90 päivän kuluessa.
- **Musta palkki**
kertoo hoidon käynnistymisestä
91-180 päivän kuluessa.

Tasavirtastimulaatio on diagnosoidun masennuksen lääkkeetön hoitomuoto. Masentuneilla vasemman otsalohkon tietyt alueet toimivat tyypillisesti heikemmin. Elektrodimyssy tasapainottaa aivopuoliskojen eroja.

Lisäsimme muutenkin lyhytterapioita, nettiterapioita, ryhmämuotoisia hoitoja ja konsultaatioita mielenterveys- ja päihdetyössä. Matalan kynnyksen palveluihin, kuten videotapaamisiin, video-oppitunneille, verkkovalmennuksiin ja ryhmävalmennuksiin opiskelija on voinut ilmoittautua suoraan itse. Keskeinen osakokonaisuus lisäpalveluissa on ollut myös oman henkilöstön ja koko korkeakouluyhteisön mielenterveysosaamisen lisääminen.

Kela teki linjauksen ihotautien erikoislääkäreiden palvelujen osalta, että ihotautien erikoislääkäreiden palvelut eivät kuulu opiskeluterveydenhuoltoon. Ihotautilääkäreiden palvelut päättyivät YTHS:llä elokuun 2022 aikana. Ihon terveyttä hoidetaan YTHS:llä terveydenhoitajien ja opiskeluterveydenhuollon lääkäreiden vastaanotoilla.

YTHS ylläpitää Terveystietopankkia verkkosivuiltaan. Tietopankista opiskelija saa vinkkejä sairauksien oireiden hoitoon ja oman terveyden ylläpitoon ja edistämiseen. Vuonna 2022 lisäsimme verkkosivujemme terveystieto-osioon seksuaalisuuteen liittyvää tietoa.

Ravitsemusneuvontaa opiskelijan omaan tahtiin

Julkaisimme vuoden 2021 lopussa opiskelijoiden käyttöön ravitsemissovelluksen, ja vuoden 2022 aikana sovelluksessa oli yli 7000 käyttäjää. Sovellus toteutettiin, jotta opiskelijat saavat ennaltaehkäisevästi ja laaja-alaisesti tietoa ravitsemuksen merkityksestä opiskelukyvyllä ja arjen hyvinvoinnille.

Sovellus tarjoilee podcasteja, artikkeleita ja valmennuksia – kasvis- ja sekaruokavalioihin sovellettavia reseptejä unohtamatta. Terveystietä edistävä syöminen tuo voimaa arkeen ja jaksamista opiskeluun. Sovellus auttaa löytämään itselle sopivat tavat syödä hyvin, tarjoaa vertaistukea ja sisältää hyvinvointiin liittyviä itsenäisiä valmennusohjelmia. Sovellus ohjaa tekemään hyvinvointia tukevia harjoituksia ja toteuttamaan uusia tottumuksia omaan tahtiin.

Mobiilisti toimiva YTHS Ravitseminen on opiskelijoiden käytössä maksutta koko opiskelujen ajan. Palvelu on saatavilla suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä. Opiskelijat ovat toivoneet sovellukseen vielä nykyistä kattavampia sisältöjä.

Panostusta uusiin ja nykyisiin työntekijöihin

Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus on terveydenhuoltoalalla kasvava haaste. Terveystieteiden ammattilaisten määrä työmarkkinoilla vähenee, ja samaan aikaan terveyspalveluiden kokonaiskysyntä kasvaa. Kehityksen suunta haastoi myös meitä YTHS:ssä vuonna 2022. Tavoitteenamme oli kehittää sekä YTHS:n houkuttelevuutta työnantajana että henkilöstön ja työyhteisön hyvinvointia ja motivaatiota työssä.

Keskityimme rekrytointiprosessissa sujuvan ja informatiivisen rekrytointiprosessin läpiviemiseen ja uusien työntekijöiden huolelliseen perehdyttämiseen. Vahvistimme kauden aikana työnantaja-mielikuvaviestintää. Lisäsimme rekrytointimarkkinointia ja teimme suunnitelmallista ja säännöllistä työnantajaviestintää sosiaalisessa mediassa.

Lisäsimme oppilaitosyhteistyötä hammashoitajille suunnatulla harjoitteluohjelmalla sekä kontaktomalla lääketieteen opiskelijoita. Lisäksi hyödynsimme oppisopimuskoulutusta hammashoitajien rekrytoinnissa ja tarjosimme harjoittelupaikkoja fysioterapeutti-, terveydenhoitaja- ja hammashoitajaopiskelijoille. Lääkäripolkua YTHS:llä kehitettiin tarjoamalla lääkäreille mentorointiohjelma.

Hyvinvoivat ja motivoituneet työntekijät sekä hyvä työyhteisö ovat välttämättömiä, jotta YTHS onnistuu tehtävässään. On tärkeää, että saamme rekrytoitua uusia työntekijöitä ja pidettyä nykyisen henkilöstön. Vuonna 2022 tavoitteenamme oli arjen vakiinnuttaminen laajentumisesta seuranneiden muutosten jälkeen, mutta myös kehittämistyö jatkui vilkkaana.

Hyvinvoivat ja motivoituneet työntekijät sekä hyvä työyhteisö ovat välttämättömiä.

Henkilöstötutkimuksen tulokset kehittivät positiiviseen suuntaan, mutta sairauspoissaolot lisääntyivät. Otimme käyttöön korvaavan työn mallin keväällä 2022 osana varhaisen välittämisen mallia.

Yhtenä henkilöstöhallinnon to iminnan painopisteenä oli myös johtamisen kehittäminen. Esihenkilötyötä tuettiin kuukausittaisilla esihenkilöfoorumeilla, kahden päivän mittaisilla esihenkilöpäivillä sekä valmentavan johtajuuden valmennuskokonaisuudella. Järjestimme esihenkilöille valmennusta palautteen antoon ja vaikuttavaan viestintään vuorovaikutustaitojen ja toimintakulttuurimme kehittämiseksi. Tarjosimme esihenkilöille myös valmennusta työkykyjohtamisen teemoista.

Tunnistimme henkilöstön työhyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä, joita meillä oli mahdollisuus kehittää vuoden 2022 aikana YTHS:llä. Otimme käyttöön uuden henkilöstöedun, mobiilisovelluksella toimivan virike-etu ePassin. Täydensimme työterveyshuollon sopimusta lyhytterapialla vuoden 2022 ajaksi.

HENKILÖSTÖ LUKUINA 2022

90 %
työsuhteista on vakinaisia

64
-vuotiaana keskimääräisesti eläkkeelle

19,9
päivää sairauspoissaoloja/työntekijä

4,3
koulutuspäiviä työntekijä

3,76/5
henkilöstökyselyn tulos

69 %
työskenteli kokoaikaisesti

Oppisopimuksella uusia ammattilaisia

Aloitimme toukokuussa 2022 oppisopimus-
koulutusyhteistyön hammashoitajien kou-
luttautumiseksi ja potentiaalisten työnteki-
jöiden saamiseksi YTHS:ään. Vuoden 2022
aikana toimimme oppisopimuskumppanina
yhdeksälle opiskelijalle, joista kahdeksan val-
mistui vuoden aikana.

Oppisopimussyhteistyö edellytti YTHS:ltä si-
toutumista opiskelijoiden ohjaajaksi ja siitä
huolehtimista, että työssäoppimisjaksoilla
opiskelijat saavat tehdä oppimiskriteerien
mukaisia harjoituksia työpaikalla. Opiskelijoil-
le nimettiin myös työpaikan mentori.

Oppisopimuskoulutus kesti kaikkiaan lähes
vuoden, ja se toteutettiin yhteistyössä Sta-
din ammattiopiston kanssa. Teimme kou-
lutukseen valittujen kanssa määräaikaisen
työsopimuksen ja koulutussopimuksen oppi-
laitoksen kanssa.

Positiivisten kokemusten myötä oppisopi-
muskoulutuksia pyritään jatkamaan. Oppiso-
pimusmalli avaa uusille opiskelijoille mah-
dollisuuden kouluttautua ammattiin ja lisää
yksilön työllistymismahdollisuuksia. Siksi op-
pisopimusmalli sopii hyvin terveydenhoito-
alalle, jossa tarvitaan uusia ammattilaisia.

Yhteistyötä opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi

YTHS edistää ja seuraa opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia ja opiskelukykyä sekä opiskeluympäristöjen terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Omat voimavarat, opiskelutaidot, opetus ja ohjaus sekä opiskeluympäristöstä saatu tuki vaikuttavat merkittävästi siihen, kuinka opiskelija pystyy suoriutumaan opinnoista. Opiskelukykymalli on kehitetty YTHS:n ylläkäri Kristina Kuntun ja Työterveyslaitoksen yhteistyönä, ja se julkaistiin ensimmäistä kertaa vuonna 2006 Opiskeluterveysoppaassa.

Opiskelukykymalli on YTHS:n tapa järjestää opiskelun sujumiseen vaikuttavia tekijöitä. Vuonna 2022 päivitimme opiskelukykymalliin opintojen sujumiseen, oppimistuloksiin ja opiskelijan sekä opiskelu-yhteisön hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä.

Teemme opiskeluterveydenhuoltolain mukaista tehtävää opiskeluyhteistyönä (OTE). Toteutimme kyselyjä ja kuulemistilaisuuksia, joiden tulosten perusteella uudistamme OTE-työtä vuoden 2023 alusta lukien. Lisäksi opiskelijayhteistyöhön käytettävää työaika lisättiin ja keskitettiin säätiössä.

Ohjaamme opiskeluyhteistyötä vuosikellon mukaisesti ja säännöllisissä oppilaitosten ja opiskelijajärjestöjen yhteistyöfoorumeissa. Teimme 11 opiskelu ympäristön tarkastuskäyntiä korkeakouluihin. Tarkastuksissa hyödynnettiin tehtävään rakennettua portaalia, ja käytön tueksi järjestettiin kyselytunteja.

Opiskeluyhteistyön teemana oli toista vuotta liikunta, ja koulutimme mielenterveyden vastaanottotyötä tekeviä liikuntaneuvontaan. Lisäksi fy-

sioterapeutit katselmoivat opiskelu ympäristön ergonomian ja mahdollisuuden liikunnallisuuden lisäämiseen.

Toteutimme opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn edistämiseen tähtäävää toimintaa yhteistyössä opiskelijajärjestöjen, kolmannen sektorin toimijoiden sekä korkeakoulujen kanssa. Keväällä 2022 laadimme yhteistyössä SYL ry:n, SAMOK ry:n, Nyyti ry:n sekä Opintopsykologit ry:n kanssa "Kampuksille palaajan muistilistan".

Teimme 11
opiskelu ympäristön
tarkastuskäyntiä.

Tutustu
opiskelukyky-
malliin>>>

Aktiivista vuorovaikutusta luottamuksen vahvistamiseksi

Asiakaskokemuksen mittaamisen tavoitteena oli lisätä opiskelijoiden osallisuutta palvelujen kehittämisessä. Vuoden 2022 aikana keräsimme asiakaspalautetta verkkosivujemme sähköisen lomakkeen avulla. Verkkolomakkeella saimme noin 3000 palautetta palvelujen kehittämiseksi. Verkkosivupalautteen ohella ohjaamme asiakkaitamme myös muihin yhteydenottokanaviin asiointikokemusten keräämiseksi ja käsittelemiseksi. Asiakas voi tehdä myös lakiin perustuen muistutuksen, joka ohjautuu YTHS:n palvelusta vastaavalle lääkärille.

Opiskelijaraadin avulla osallistamme opiskelijoita palvelujen kehittämiseen, mikä on osa YTHS:n toimintamallia. Osallisuuden myötä ymmärryksemme asiakkaiden kokemuksista ja toiveista kasvaa ja opiskelijoiden ymmärrys YTHS:n toiminnasta ja toimintaympäristöstä lisääntyy. Vuonna 2022 opiskelijaraadin toiminnassa otettiin käyttöön jokaisen tapaamisen jälkeen kerättävä opiskelijapalaute, jolla varmistettiin muun muassa toiminnan laatua.

Opiskeluyhteistyöhön kuuluvat myös kampusta-
pahtumat, joita toteutamme valtakunnallisesti tee-

moitettuin ja myös yhteistyössä korkeakoulujen ja opiskelijajärjestöjen kanssa. Vuonna 2022 tapahtumia olivat ksytiloliviikko, YTHS-päivä, opiskelijoiden mielenterveyspäivä, kohtullista vappua -tapahtuma, hyvinvointiviikko ja opiskelukykypäivä. Tapahtumia jouduttiin toteuttamaan pandemiatilanteesta johtuen vielä rajoitetusti.

Strategisena tavoitteenamme oli myös vahvistaa avointa ja aktiivista vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa. Toteutimme syyskuussa 2022 sidosryhmätutkimuksen tunnistamillemme keskeisille sidosryhmille: korkeakoulut, opiskelijajärjestöt, vaikuttajat, terveyskeskukset ja sairaanhoitopiirit. Tutkimuksen taustalla oli tarve lisätä opiskelijoiden osuutta palveluiden kehittämisessä ja aktiivista yhteistyötä opiskeluyhteisöjen kanssa. Tulosten perusteella kehittämiskohteina ovat alueellinen korkeakouluyhteistyö, toimivien yhteyksien luominen hyvinvointia lueisiin, valtakunnallisen tason foorumeissa vaikuttaminen ja arvojen mukaisen toiminnan esiin tuominen.

Toteutimme syyskuussa 2022 sidosryhmätutkimuksen tunnistetuille keskeisille sidosryhmille.

Y · T · H · S
YLIOPPILAIDEN TERVEYDENHOITOSÄÄTIÖ

yths.fi | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#) | [LinkedIn](#) | [YouTube](#)